

AYA ZORGNETWERK

STAPPENPLAN AYA-ZORG IN EEN ALGEMEEN ZIEKENHUIS

In een algemeen ziekenhuis is de incidentie 10-70 AYA's per jaar. **Werk je in een algemeen ziekenhuis en wil je als zorgverlener in jouw ziekenhuis ook AYA-zorg verlenen?**

Uitgangspunt is dat elke zorgprofessional in de basis leeftijdsspecifieke AYA-zorg kan verlenen door de AYA te herkennen als 18-35 jarige en te erkennen dat in deze levensfase leeftijdsspecifieke zorg gewenst is. **Dit stappenplan maakt inzichtelijk hoe een algemeen ziekenhuis AYA-zorg kan opstarten en implementeren.**

Inhoudsopgave

1. Algemene informatie over de organisatie en inhoud van AYA-zorg op het AYA 'Jong & Kanker' Zorgnetwerk	3
2. Organiseren van AYA-zorg in het algemene ziekenhuis via het stappenplan.....	5
Stap 1. Contactleggen met de centrale coördinatie van het Zorgnetwerk	5
Stap 2. Inzicht hebben in het aantal AYA's in het algemene ziekenhuis	5
Stap 3. Inzichtelijk hebben op welke afdelingen in het ziekenhuis AYA's worden gezien	5
Stap 4. Informeren en committeren belangrijke belanghebbenden binnen het ziekenhuis	6
Stap 5. Het aanwijzen van minimaal 2 AYA-zorg contactpersonen.....	7
Stap 6 & 7. Het aanwijzen verpleegkundig specialist(en) AYA-zorg & het formeren van een kernteam AYA-zorg én AYA's registreren in het ZIS	7
Stap 8. Participeren op het AYA Zorgnetwerk, de samenwerking met het regionale AYA-kenniscentrum bij een UMC en de kick-off in het eigen ziekenhuis.....	9
Stap 9. Financiering van AYA-zorg.....	9
3. Inhoud geven aan AYA-zorg	10
4. Bevorderen van AYA-zorg deskundigheid.....	10
5. Pakket aan ondersteuning vanuit de centrale coördinatie	10

1. Algemene informatie over de organisatie en inhoud van AYA-zorg op het AYA 'Jong & Kanker' Zorgnetwerk

Het Nationaal AYA 'Jong & Kanker' Zorgnetwerk is het overkoepelende orgaan waarbinnen UMC's, AvL en de algemene ziekenhuizen samen werken om aan elke AYA in Nederland AYA-zorg te kunnen verlenen, conform de SONCOS normering 2020.

AYA staat voor Adolescent & Young Adult, jonge mensen die tussen de 18-35 jaar voor het eerst gediagnosticeerd zijn met kanker. De incidentie is ongeveer 2.700 per jaar. Gemiddeld overleeft 80% van de AYA's. AYA's worden gezien op alle volwassen afdelingen in de ziekenhuizen in Nederland. AYA is geen diagnose maar een aparte patiëntengroep.

AYA's hebben leeftijdsspecifieke integrale zorg en begeleiding nodig die samenhangt met de medisch-technische behandeling. Zorg die stilstaat bij wat de AYA nodig heeft, vanaf diagnose, tijdens en na kanker(behandeling).

AYA-zorg wordt verleend aan AYA's onafhankelijk van de tumorsoort en in alle fases van de ziekte tot ver daarna. AYA-zorg is nurse-led en patient-centered georganiseerd.

Het zorgnetwerk bestaat uit 6 regionale netwerken. Met in elk regionaal netwerk 1 tot 2 AYA-kenniscentra gehuisvest in de UMC's. In de regio Noord-West zal ook een AYA-kenniscentrum in het AvL gehuisvest zijn.

Het zorgnetwerk is in 2014 gestart en geïnitieerd door het AYA-kenniscentrum Radboudumc. Sindsdien is het groeiend. Het AYA Zorgnetwerk heeft vanaf 2016 een stichtingsbestuur met leden uit elke regio.

Het zorgnetwerk kent een centrale coördinatie op de kerntaken zorg, opleiding, onderzoek en communicatie. De centrale coördinatie is gehuisvest bij het IKNL en wordt door het IKNL en de NFU gefinancierd.

Op het AYA Zorgnetwerk wordt zowel ervaringsdeskundigheid als professionele expertise in co-participatie en co-creatie ingebracht voor de beste AYA-zorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs aan professionals. En dus participeren de AYA's én de bij AYA-zorg betrokken professionals uit de UMC's, de algemene ziekenhuizen en de eerste lijn op een evenwaardige manier. De jongerenafdelingen van de relevante kankerpatiëntenorganisaties en de Stichting Jongeren en Kanker adviseren het AYA Zorgnetwerk. *'Nothing about AYAs, without AYAs'*.

De visie van het AYA Zorgnetwerk is dat AYA-zorg verleend wordt dichtbij huis als het kan en in een AYA-kenniscentrum als het moet.

In principe kan elke zorgprofessional in Nederland in de basis:

- a. een AYA herkennen (dit is een patiënt tussen de 18 en 35 jaar met een oncologische aandoening) en erkennen (deze patiënt heeft leeftijdsspecifieke zorg nodig) en
- b. AYA-basiszorg verlenen.

Binnen elk regionaal AYA netwerk wordt de AYA-zorg geëchelonneerd aangeboden:

De AYA zal doorgaans bij de huisarts komen met klachten. Om delay te voorkomen is het belangrijk dat de huisarts bij het afnemen van de anamnese bij een jongvolwassene in zijn differentiaal diagnostiek ook alert is op signalen die op een maligniteit kunnen duiden. Als die aanwijzingen er zijn dan is het belangrijk dat de huisarts weet heeft van AYA-zorg en op die manier juist kan doorverwijzen naar integrale AYA zorg: naar een algemeen ziekenhuis (bekend

met AYA-zorg en aangesloten bij het nationale zorgnetwerk) of naar een AYA-centrum. De huisarts is ook degene die in de palliatieve fase en in de nazorgfase betrokken is bij AYA-zorg. De zorgprofessionals in een algemeen ziekenhuis verlenen AYA-basiszorg. Bij toenemende specificiteit of complexiteit kan de AYA in overleg doorverwezen worden naar het regionale AYA-kenniscentrum. De zorgprofessional werkzaam binnen het algemene ziekenhuis kan tevens via het regionale AYA-kenniscentrum kennis vergaren om op die manier goede AYA-zorg te kunnen verlenen in het algemene ziekenhuis, immers: 'Zorg dichtbij waar dat kan, in een AYA-kenniscentrum als het moet'.

In het SONCOS normeringsrapport nr. 8, 2020 worden eisen gesteld aan de organisatie en inhoud van AYA-zorg.

Kwaliteitscriteria AYA-zorg

AYA's (Adolescents and Young Adults) zijn gedefinieerd als mensen die tussen de 18 en 35 jaar zijn gediagnostiseerd met kanker. Zorg voor AYA's is opgezet vanuit het Nationaal AYA 'Jong & Kanker' Zorgnetwerk (www.ayazorgnetwerk.nl). Het netwerk is opgebouwd uit zes regionale zorgnetwerken.

- Voor ziekenhuizen die geen AYA-zorg hebben, geldt dat er vanaf diagnose voor AYA's een medisch of verpleegkundig aanspreekpunt (contactpersoon) aanwezig is die kan doorverwijzen naar een regionaal AYA-kenniscentrum waar een multidisciplinair AYA-poli zorgteam aanwezig is (www.ayazorgnetwerk.nl).
- Voor ziekenhuizen met AYA-basiszorg kan ter plekke door een gespecialiseerde verpleegkundige leeftijdsspecifieke zorg vanaf diagnose worden aangeboden. Voor complexe multidisciplinaire zorg kunnen patiënten worden doorverwezen naar een AYA-kenniscentrum of kan dit worden geconsulteerd.
- Het multidisciplinaire AYA-poli zorgteam van een AYA-kenniscentrum bij een UMC/AvL bestaat tenminste uit een medisch specialist, een verpleegkundig specialist oncologie met specifieke kennis over leeftijdsspecifieke problematiek en een psychosociale zorgprofessional. Hierbij is een mogelijkheid tot consultatie van andere voor de individuele patiënt relevante zorgprofessionals (zoals bijvoorbeeld klinisch arbeidsgeneeskundige).
- Elke AYA is conform de richtlijn fertiliteitspreservatie vóór aanvang van de anti-tumorbehandelingen geïnformeerd over de gevolgen voor zijn of haar fertiliteit en krijgt de mogelijkheid voor een counselingsgesprek door een gynaecoloog of uroloog met expertise op het gebied van fertiliteitspreservatie aangeboden. Zo nodig wordt een AYA hiervoor doorverwezen als deze mogelijkheid er in het eigen ziekenhuis niet is.

Bron: **SONCOS normeringsrapport 8 – 2020, Bijlage H**

2. Organiseren van AYA-zorg in het algemene ziekenhuis via het stappenplan

Hoe kan een algemeen ziekenhuis voldoen aan de SONCOS normering AYA-zorg? Onderstaand stappenplan ondersteunt daarin. De stappen daarin hebben een volgorde.

Stap 1. Contactleggen met de centrale coördinatie van het Zorgnetwerk

Bij de centrale coördinatie van het AYA Zorgnetwerk (via: ayanationaal@iknl.nl) is alle kennis en kunde aanwezig om een algemeen ziekenhuis te ondersteunen en begeleiden naar het ontwikkelen, implementeren en operationaliseren van AYA-zorg in het ziekenhuis. Door centrale coördinatie blijft de eenduidigheid en de hoogwaardige kwaliteit van AYA-zorg gewaarborgd.

- Het algemeen ziekenhuis wordt geadviseerd om voor het opstarten van AYA-zorg contact te leggen met de centrale coördinatie.

Stap 2. Inzicht hebben in het aantal AYA's in het algemene ziekenhuis

Om inzicht te verkrijgen hoeveel AYA's op jaarbasis in het algemene ziekenhuis behandeld worden, zijn IKNL-NKR cijfers en ook de specifieke cijfers van het ziekenhuis nodig. Naar schatting worden per jaar tussen de 10-70 nieuwe AYA's in een algemeen ziekenhuis gezien.

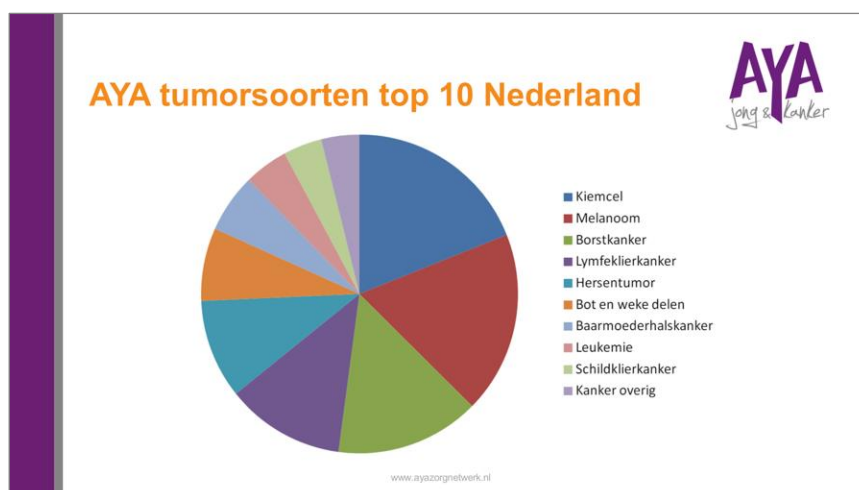
- Het algemeen ziekenhuis wordt geadviseerd om voor het opstarten van AYA-zorg eerst inzicht te hebben in het eigen aantal AYA's.
- Op basis van de cijfers kan het AYA-zorg beleid vorm krijgen. In een ziekenhuis waar de incidentie 10 AYA's per jaar is zal ander beleid gevoerd worden dan in een ziekenhuis waar dat aantal rond de 70 ligt.

Het is aan te raden deze cijfers jaarlijks te achterhalen om beleid te kunnen bijstellen.

Stap 3. Inzichtelijk hebben op welke afdelingen in het ziekenhuis AYA's worden gezien

Op de AYA-leeftijd, in de Nederlandse situatie gedefinieerd als patiënten tussen de 18 en 35 jaar voor het eerst gediagnostiseerd met kanker, kunnen diverse tumoren voorkomen.

Onderstaande diagram geeft een overzicht van de top 10 van tumoren die in de Nederlandse situatie op de AYA-leeftijd kunnen voorkomen.

De heterogeniteit aan tumortypes maakt dat AYA's door verschillende specialisten worden gezien.

- Het algemeen ziekenhuis wordt geadviseerd om voor het opstarten van AYA-zorg eerst inzicht te hebben in de eigen specifieke cijfers en situatie, want:
 - a. Cijfers over klinische opnames of poliklinische behandelingen/ dagbehandelingen zijn behulpzaam om inzicht te krijgen in waar de AYA's zich in het ziekenhuis bevinden.
 - b. De cijfers maken inzichtelijk welke specialismen, disciplines en verpleegafdelingen betrokken zijn bij de zorg voor AYA's en gevraagd kunnen worden om mee het AYA-zorg beleid te gaan voeren.

Het is aan te raden deze cijfers jaarlijks te achterhalen om beleid te kunnen bijstellen.

Stap 4. Informeren en committeren belangrijke belanghebbenden binnen het ziekenhuis

Essentieel is om de belangrijkste belanghebbenden te informeren en te committeren aan het feit dat zorgprofessionals binnen het ziekenhuis AYA-zorg willen gaan verlenen op basis van de SONCOS normering en de daaruit voortvloeiende zorg, gespecificeerd in de volgende paragrafen (3-5), ten aanzien van:

- Het AYA zorgpad;
- De AYA zorgcriteria;
- De AYA anamnese;
- Deskundigheidsbevordering;
- Participatie op het AYA Zorgnetwerk.

Op deze manier worden de zorgprofessionals ondersteund in hun werkzaamheden en is er een stevige, gedragen borging van AYA-zorg.

- Het algemeen ziekenhuis wordt geadviseerd:
 - a. Regelmatig voor en tijdens de opstart van AYA-zorg overleg te hebben met belanghebbenden waaronder de MT's en de RvB. Creëer bewustwording en het gevoel van noodzaak met elkaar.
 - Effectief kan zijn om, naast het benoemen van de SONCOS eisen, ook te kijken naar aanknopingspunten in de visie en ambitie van het ziekenhuis. Bijvoorbeeld dat het ziekenhuis integrale patiëntenzorg beoogt voor alle groepen patiënten (en hun naasten) met de diagnose kanker. Of dat vroegtijdige interventies rondom psychosociale problematiek vanaf het begin van de diagnose kanker, bijdragen aan kunnen dealen met kanker, aan 'rehabilitatie', aan participatie en het ziekenhuis deze visie ondersteunt.
 - Effectief is ook om de wens om de AYA-zorg te gaan verlenen uit te laten dragen door zorgverleners en AYA's van het algemene ziekenhuis.
 - b. Met de belanghebbenden worden afspraken gemaakt ten aanzien van planning rondom de operationalisering en de structurele evaluatie.

Stap 5. Het aanwijzen van minimaal 2 AYA-zorg contactpersonen **Let op: deze stap is afhankelijk van de uitkomsten bij stap 1-3**

In ziekenhuizen waar op basis van stap 1-3 nog geen AYA-zorg verleend kan worden, is het verstandig om minimaal 2 AYA contactpersonen aan te wijzen. Eén uit de medische en minimaal één uit de verpleegkundige beroepsgroep. Zorgprofessionals uit het ziekenhuis kunnen bij hen terecht voor up-to-date informatie over het verlenen van AYA-zorg op de andere locaties van het AYA Zorgnetwerk.

In ziekenhuizen waar op basis van stap 1-3 wel AYA-zorg verleend kan worden, worden ook 2 contactpersonen aangewezen uit de medische en verpleegkundige beroepsgroep. Zij functioneren als 'vlaggendragers' voor AYA-zorg binnen hun ziekenhuis.

Stap 6 & 7. Het aanwijzen verpleegkundig specialist(en) AYA-zorg & het formeren van een kernteam AYA-zorg én AYA's registreren in het ZIS

Integrale AYA-zorg is deels medisch-technisch en deels psychosociaal van aard. De medisch specialist is verantwoordelijk voor het medisch-technisch deel van de behandeling. De gespecialiseerd verpleegkundige/ verpleegkundig specialist verleent de AYA-basiszorg conform het AYA-zorgpad, met behulp van de AYA anamnese en bevordert de deskundigheid in het verlenen van AYA-zorg (paragrafen 3-5)

Deze vorm van zorg verlenen is werkelijk kenmerkend voor AYA-zorg. Of het nu in een algemeen ziekenhuis is of in een AYA-kenniscentrum van een UMC.

- Het algemeen ziekenhuis wordt geadviseerd om:
 - a. Eén van de verpleegkundig specialisten op die afdelingen waar de meeste AYA's gezien worden, aan te wijzen als *dedicated* AYA-zorg professionals. Zij verlenen leeftijdsspecifieke zorg vanaf diagnose conform het AYA zorgpad.
 - b. De expertise in huis over AYA-zorg bij de onder a. benoemden maar ook onder de behandelend artsen of andere disciplines te bundelen. Want ook in een algemeen ziekenhuis kunnen meerdere professionals AYA's zien.
Uit de gehele pool van professionals die AYA's zien, wordt een kernteam samengesteld bestaat uit de verpleegkundig specialist(en) (VS) en een arts(en). Dit kernteam kan aangevuld worden met (indien van toepassing en aanwezig): medisch psycholoog, het maatschappelijk werk, geestelijke verzorging.
 - c. Elke AYA te registreren als behorend bij de AYA patiëntgroep, deze aan te melden bij zorgverleners genoemd onder punt a. en daarvoor het ZIS in te richten. Met als doel dat elke AYA bekend is bij de zorgverlener onder punt a. en dat de AYA de leeftijdsspecifieke zorg in ieder geval krijgt aangeboden en de mogelijkheid krijgt om naar behoefte gebruik te maken van deze zorg.

De kernteam leden:

- verlenen in de basis leeftijdsspecifieke AYA-zorg, en/of
- verwijzen bij complexe problematiek door naar een (regionaal) AYA-kenniscentrum, en/of
- halen kennis over 'kanker op de AYA leeftijd' op (via de bijeenkomsten van het AYA Zorgnetwerk of het regionale AYA-kenniscentrum).
- Komen op regelmatige basis bijeen om casuïstiek uit te wisselen en/of het inbrengen van AYA's in de daarvoor geëigende MDO's.

Dit kernteam is bekend bij alle zorgprofessionals in het algemene ziekenhuis.

De grootte van het kernteam is gebaseerd op het aantal professionals wat zich bezig houdt met AYA-zorg én met het aantal AYA's. De omvang kan dus per algemeen ziekenhuis verschillen.

De keuze voor welke verpleegkundig specialist(en) AYA-zorg verleent (verlenen), kan praktisch gemaakt worden door te kijken naar bij welke specialismen de AYA gezien wordt voor de antikankerbehandelingen. Bijvoorbeeld hemato-oncologie, gynaecologie, urologie, oncologie. Het team kan bestaan uit meerdere verpleegkundig specialisten. De AYA wordt gezien door de verpleegkundig specialist bij wie de AYA ook al bekend is vanwege het medisch-technisch traject.

Als een AYA niet onder een van deze specialismen valt, kan hij voor leeftijdsspecifieke problematiek worden gezien door een van de VS-en uit het bestaande AYA team. Door de verdeling van AYA-zorg onder meerdere verpleegkundig specialisten wordt personele kwetsbaarheid voorkomen en zorgcontinuïteit gewaarborgd.

Het AYA team is ziekenhuis-breed en keten-overstijgend (dat wil zeggen voor alle AYA's toegankelijk voor AYA-zorg) ingericht, onafhankelijk van tumorsoort of fase van de ziekte. In het kader van de operationele effectiviteit vinden de AYA consulten/ gesprekken plaats binnen de reeds bestaande (medisch technische) poli's van deze verpleegkundigen/ verpleegkundig specialisten. Door deze verpleegkundigen/ verpleegkundig specialisten wordt de AYA-zorg reeds voor een deel uitgevoerd tijdens de medisch-technische vervolgspraken tijdens de poliklinische zorg voor patiënten. AYA-zorg wordt door de VS ook aan klinische AYA's verleend.

Doordat de verpleegkundig specialisten deze patiëntengroepen reeds kennen en regelmatig op de poli of in de kliniek zien voor medische en verpleegkundige zorg, kunnen zij de AYA-zorg integraal aanbieden in een consult. Hiermee wordt bijvoorbeeld voorkomen dat patiënten extra terug moeten komen voor een poliafspraak over een leeftijdsspecifieke vraag. Een nieuw AYA consult duurt 1 uur, een vervolgsconsult 10-30 minuten conform de landelijke afspraak met het zorgnetwerk.

Aanbevolen wordt om de naaste van de AYA, met de eigen vragen en zorgen, over te dragen aan een andere zorgprofessional dan degene die de AYA ziet. Dit vanwege een mogelijk 'loyaliteitsconflict ten opzichte van de AYA'. De naaste mag de ruimte en vrijheid voelen om over 'het leven als naaste van de AYA' te praten zonder de AYA. De naaste van de AYA kan worden gezien door het maatschappelijk werk.

Mocht het kernteam expertise niet paraat hebben dan kan het team (tijdelijk) uitgebreid worden met andere professionals als maatschappelijk werk, geestelijk verzorging, medische psychologie, klinisch arbeidsgeneeskundige, diëtist, etc. Er kan ook expertise opgehaald worden bij het regionale AYA-kenniscentrum of het nationale Zorgnetwerk.

Afhankelijk of een algemeen ziekenhuis een MDO heeft, kan een AYA-MDO worden ingericht dan wel een overleg van het kernteam. Voor de leesbaarheid wordt in de tekst over AYA-MDO gesproken.

Het AYA-MDO bestaat uit het kernteam en vindt minimaal één keer per twee weken plaats (als richting).

Elke nieuwe AYA wordt aangemeld. De verpleegkundig specialisten brengen AYA's in. Vooraf bespreekt de VS dit met de AYA en er wordt ook vanuit het MDO aan de AYA teruggekoppeld. De AYA is zelf niet bij het MDO.

Stap 8. Participeren op het AYA Zorgnetwerk, de samenwerking met het regionale AYA-kenniscentrum bij een UMC en de kick-off in het eigen ziekenhuis

Het AYA Zorgnetwerk is de overkoepelende organisatie waarop de 8 AYA Kenniscentra bij de UMC's met AYA-poli's en de algemene ziekenhuizen participeren.

Het zorgnetwerk bestaat uit 6 regionale netwerken die zo veel mogelijk ook aansluiten bij de bestaande oncologische netwerken.

- o Het algemeen ziekenhuis wordt geadviseerd:
 - a. Het algemene ziekenhuis is op het AYA Zorgnetwerk vertegenwoordigd door een delegatie bestaande uit: de verpleegkundig specialist (vs), een medisch specialist (ms), en een ervaringsdeskundige AYA (praktisch kan ook worden afgesproken wie afgevaardigd wordt namens de vs, ms en AYA). Middels deze samenstelling is ieders (ervarings)deskundigheid vertegenwoordigd.

In overleg met het regionale AYA-kenniscentrum kan op den duur er ook voor gekozen worden om het algemene ziekenhuis te laten vertegenwoordigen door het regionale kenniscentrum.

De landelijke AYA Zorgnetwerk overleggen met alle aangesloten ziekenhuizen zijn 4x per jaar en zijn gekoppeld aan scholingsmomenten (zie ook paragraaf 4).

Het Zorgnetwerk is een broedplaats waar regionale ideeën verkend worden, concepten uitgewisseld en informatie over bestaande of op te zetten regionale/centrumactiviteiten worden gedeeld. Om zodoende maximaal gebruik te kunnen maken van ieders kennis. Om 'opnieuw het wiel uitvinden' maximaal te reduceren. Ieders bijdrage en aandeel daarin is essentieel. Ieder is verantwoordelijk voor het succes van het verlenen van AYA-zorg: de beste AYA-zorg voor elke AYA in heel Nederland beschikbaar.

Er is geen 'we houden het voor ons zelf' mentaliteit. De gun- en uitdeel factor aan de andere regio's is hoog. 'Alleen ga je sneller, samen kom je verder' is het principe.
 - b. Elk algemeen ziekenhuis zoekt aansluiting bij het eigen regionale AYA-kenniscentrum en vice versa voor overleg en uitwisseling van kennis en kunde of voor professionele consultatie en de mogelijkheid tot verwijzing van een AYA voor leeftijdsspecifieke zorg.
 - c. Als de voorgaand stappen gezet zijn, dan wordt een kick-off voor het ziekenhuis in aanwezigheid van het regionale AYA-kenniscentrum georganiseerd waardoor de zorgverleners van het ziekenhuis, AYA's en andere (ook externe) belanghebbenden op de hoogte zijn.

Bij de kick-off ondersteunt de centrale coördinatie (zie paragraaf 5).
 - d. Inhoud van AYA-zorg (paragraaf 3), Scholing (paragraaf 4) en Ondersteuning (paragraaf 5) worden nationaal gecoördineerd. Het algemeen ziekenhuis maakt daarvan gebruik.

Stap 9. Financiering van AYA-zorg

Door de wijze waarop AYA-zorg in het algemene ziekenhuis wordt georganiseerd, via de bestaande verpleegkundige functies is de AYA-zorg component daarin financieel verdisconteerd. De centrale coördinatie van het Zorgnetwerk is in overleg met relevante stakeholders over een duurzaam financieringsmodel.

3. Inhoud geven aan AYA-zorg

Om in het algemene ziekenhuis vorm en inhoud te geven aan AYA-zorg is een aantal instrumenten ontwikkeld door het AYA Zorgnetwerk. Het ontwikkelen, onderhouden en evalueren van deze instrumenten wordt centraal gecoördineerd. Om de kwaliteit van zorg en de eenduidigheid daarvan te borgen, werkt elk algemeen ziekenhuis met deze instrumenten. Waarbij ruimte is voor lokale uitvoering.

- a. [Criteria AYA-basiszorg in een algemeen ziekenhuis](#)
(Zie verwijzing naar website)
- b. [Het zorgpad AYA-basiszorg](#)
(Zie verwijzing naar website)
- c. [De AYA-basiszorg anamnese](#)
(Zie verwijzing naar website)

4. Bevorderen van AYA-zorg deskundigheid

Deskundigheidsbevordering AYA-zorg is essentieel zodat de zorgverlener alert is op AYA-zorg én beschikt over actuele kennis en kunde met betrekking tot het kunnen verlenen van AYA-zorg. Centraal wordt geaccrediteerde (online) scholing aangeboden waar de zorgverlener soms verplicht en soms facultatief aan deelneemt. Het scholingsprogramma staat op de website. Daarnaast zijn [op de website deskundigheid bevorderende naslagwerken](#) te vinden als boeken en (wetenschappelijke) artikelen.

5. Pakket aan ondersteuning vanuit de centrale coördinatie

Het algemeen ziekenhuis dat AYA-zorg verleent en deel neemt aan het AYA Zorgnetwerk krijgt een pakket aan ondersteuning, te weten:

- a. Voorlichting, PR en communicatie materialen. Deze worden met het ziekenhuis afgestemd op de lokale wensen en eisen. Het ziekenhuis zelf zal op de zorgnetwerk site genoemd worden en waar van toepassing meegenomen worden in de (social) media uitingen.
- b. Ondersteuning door leden van het centrale kernteam bij het bewerkstelligen van de financiering van AYA-zorg, subsidieaanvragen, het voorbereiden van de officiële kick-off AYA-zorg in het ziekenhuis, het meedoen aan wetenschappelijk onderzoek, het voorbereiden van de jaarlijkse evaluatie AYA-zorg.